

2020-12-17
S2020/09554 (delvis)

Socialdepartementet

Myndigheten för familjerätt och
föräldraskapsstöd
Box 35
931 21 Skellefteå

Uppdrag att ta fram en handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) i uppdrag att ta fram en handlingsplan för brottsförebyggande föräldraskapsstöd. Handlingsplanen syftar till att identifiera och utveckla verkningsfulla och hållbara arbetssätt och samverkansmodeller, med målsättningen att bidra till att förebygga barns och ungas brottslighet. MFoF ska även inom ramen för uppdraget ta fram en kunskapssammanställning om relevant forskning och praktik inom föräldraskapsstöd.

MFoF ska vid genomförandet samverka med Länsstyrelsen i Örebro län. Vidare ska MFoF inhämta kunskaper och erfarenheter från Barnombudsmannen, Brottsförebyggande rådet, Delegationen mot segregation, Folkhälsomyndigheten, Jämställdhetsmyndigheten, Nationella kompetensteamet mot hedersrelaterat våld och förtryck vid Länsstyrelsen i Östergötlands län, Myndigheten till stöd för trossamfund, Statens skolverk och Socialstyrelsen. MFoF ska även vid behov föra dialog med andra berörda myndigheter, kommuner samt organisationer inom civilsamhället.

MFoF ska delredovisa uppdraget senast den 1 april 2021 samt slutredovisa senast den 31 januari 2022 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer detta beslut har.

Ärendet

Stöd i föräldraskapet är en av de viktigaste insatserna samhället kan göra för att undvika ojämlikhet och negativa utfall för barn och unga. Flera av de skyddsfaktorer som forskningen har identifierat som relevanta för

normbrytande beteende relaterar till föräldrars förmåga till engagemang i barnets liv och att använda sig av de stödresurser som samhället har att erbjuda.

Genom tidiga och förebyggande insatser med stöd i föräldraskapet finns stora möjligheter att främja barns hälsa och utveckling samt motverka riskbeteenden som kan medföra att barn och unga dras in i kriminalitet. Sådana insatser är inte bara viktiga för individens välbefinnande och framtid utan också ofta samhällsekonomiskt lönsamma. I områden med socioekonomiska utmaningar, där barn och unga ofta har sämre uppväxtvillkor än i andra områden, kan föräldraskapsstöd vara en viktig åtgärd som bidrar till att minska och motverka segregation.

För barn och ungas framtidsutsikter har skolan stor betydelse. Föräldraskapsstöd kan bidra till bättre förutsättningar att barn får en positiv anknytning till skolan och skolarbetet, vilket är en viktig skyddsfaktor mot normbrytande beteende. Vidare kan föräldraskapsstödjande insatser även, under rätt omständigheter, motverka normer som rättfärdigar hedersrelaterat våld och förtryck och erbjuda alternativ till repressiv uppfostran.

I augusti 2018 beslutade regeringen om en ny nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd (S2018/04678). Strategins tyngdpunkt ligger på det universella stödet, det vill säga stöd som riktas till alla föräldrar, men omfattar även riktat stöd till föräldrar vars barn tillhör en riskgrupp eller har akuta problem. Målsättningen är att alla föräldrar ska erbjudas föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt. Stöd i föräldraskap utgår främst från befintliga strukturer och arenor så som mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola, familjecentraler, elevhälsa, socialtjänstens öppna verksamhet, familjerätt, familjerådgivning och det utbud av stöd som studieförbund och ideella organisationer erbjuder. Ska alla föräldrar med behov av stöd nås, är det viktigt att det finns relevant och tillgängligt stöd som verkligen möter de behov föräldrar har och som erbjuds där föräldrar finns.

På nationell nivå har MFoF i uppdrag att stödja genomförandet av strategin 2018–2021 samt följa upp utvecklingen. Vidare har länsstyrelserna i uppdrag att stödja kommuner, regioner och andra föräldraskapsstödjande aktörer i att utveckla ett kunskapsbaserat, samordnat, långsiktigt och i huvudsak universellt stöd i föräldraskapet till föräldrar med barn upp till 18 år i respektive län. Länsstyrelsen i Örebro län stödjer och samordnar arbetet.

Länsstyrelserna har sedan 2014 utgjort en regional stödstruktur för föräldraskapsstödet.

Strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd har kopplingar till en rad andra nationella målsättningar och strategier. Föräldraskapsstöd återfinns som insats inom flera områden i syfte att uppnå de målsättningar som satts upp exempelvis inom områdena barnets rättigheter, jämställdhet, folkhälsa och ANDTS-förebyggande arbete. Strategin har tydliga kopplingar till regeringens brottsförebyggande program Tillsammans mot brott (skr 2016/17:126) som syftar till att skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete i hela samhället. Regeringen har beslutat om flera åtgärder för att förebygga ungdomsbrottslighet vilka genomförs av ett antal olika myndigheter.

Närmare om uppdraget

Den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd sträcker sig fram till slutet av 2021. Handlingsplanen utgör ett nästa steg i strategins riktning men med ett avgränsat fokus som en del i regeringens kraftsamling mot att förebygga att barn och unga dras in i kriminalitet. Den ska innehålla övergripande mål, tidsatta åtgärder för att nå målen och en plan för uppföljning. Handlingsplanen ska huvudsakligen inriktas på följande:

- Identifiera och utveckla arbetssätt/metoder för brottsförebyggande föräldraskapsstöd, både för universellt och riktat stöd. Arbetssätten ska syfta till att minska riskerna för att barn och unga i riskmiljöer dras in i kriminalitet.
- Kunskapsinhämtning av internationell och nationell forskning samt praktik inom föräldraskapsstöd som bedöms ha förebyggande effekter avseende ungdomskriminalitet.
- Identifiera hur metoder, arbetssätt och kunskap kan spridas till relevanta aktörer samt implementeras, följas upp och utvärderas.
- Identifiera metoder att följa i vilken utsträckning föräldraskapsstöd når boende i områden med socioekonomiska utmaningar och i vilken utsträckning föräldraskapsstödet motsvarar behoven.

- Lämna förslag på förebyggande och uppföljbara utvecklingsarbeten inom föräldraskapsstöd i kommuner som har områden vilka Polismyndigheten definierat som utsatta.

Handlingsplanen kan även inkludera andra åtgärder som har relevans för uppdragets syfte. I framtagandet av planen ska MFoF beakta pågående brottsförebyggande arbete inom berörda myndigheter samt Jämställdhetsmyndighetens och Socialstyrelsens våldsförebyggande arbete. Arbetet med att identifiera och utveckla arbetssätt/metoder ska ske i samarbete med relevanta forskningsmiljöer. När det gäller att utveckla samverkan och samordning mellan berörda aktörer i frågor som rör brottsförebyggande föräldraskapsstöd ska utvecklingsarbetet utgå från befintliga nätverk.

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ska vara en utgångspunkt i genomförandet av uppdraget.

Regeringen bedömer att kostnaden för uppdragets genomförande kommer att uppgå till 1 600 000 kronor 2021.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Tony Malmberg

Kopia till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet
Finansdepartementet
Arbetsmarknadsdepartementet
Kulturdepartementet
Socialutskottet
Barnombudsmannen
Brottsförebyggande rådet
Delegationen mot segregation
Folkhälsomyndigheten
Jämställdhetsmyndigheten
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Myndigheten till stöd för trossamfund
Statens skolverk
Socialstyrelsen
Sveriges Kommuner och Regioner